

Beleidsplan hoogbegaafdheid

Rkbs De Opstap

versie januari 2022

Inhoud beleidsplan hoogbegaafdheid

- 1. Doelgroep**
- 2. Visie en missie**
- 3. Signaleren**
- 4. Begeleiding**
  - 4.1 Versnellen**
  - 4.2 Compacten**
  - 4.3 Verrijken**
  - 4.4 Plusklas**
  - 4.5 Peergroep**
- 5. Gerichtere begeleiding**
- 6. Ouders**
- 7. Materialen**

Beleidsplan hoogbegaafdheid

1. Doelgroep

Dit beleidsplan richt zich op alle kinderen, die (vermoedelijk) hoogbegaafd zijn of als kleuter een ontwikkelingsvoorsprong hebben. Of een leerling al dan niet hoogbegaafd is of een ontwikkelingsvoorsprong heeft, kan worden ingeschat m.b.v. de volgende persoonskenmerken:

- Een hoge intelligentie:
Mentale vlotheid, een hoge verwerkingsnelheid en een sterk redeneringsvermogen.
Een goed lange termijn geheugen, werkgeheugen, oog voor detail.
- Een hoge mate van creativiteit:
Het op originele en werkbare wijze kunnen oplossen of bedenken van problemen.
De vaardigheid om abstract te denken, verbanden te leggen en filosofisch te ondervragen.
- Een hoge motivatie:
Focus, lang concentratievermogen.
Doorzettingsvermogen bij interesse.

Deze persoonskenmerken vormen de basis om tot hoogbegaafd gedrag te komen, maar dit zal alleen tot uiting komen wanneer het gezin, de leeftijdsgenoten en de school inspelen op de mogelijkheden van een kind.

2. Visie en missie

Op De Opstap bieden wij kinderen zoveel mogelijk onderwijs op maat. (zie schoolvisie). We zijn ons ervan bewust dat er in elke groep kinderen kunnen zijn met een ontwikkelingsvoorsprong. We signaleren deze leerlingen en bieden hen extra mogelijkheden en uitdagingen in de lesstof en daarbuiten. Ons doel hierbij is dat deze leerlingen gezien worden, dat ze blijer en enthousiaster zijn; de leerstof daagt hen uit en ze komen toe aan de invulling van hun leerpotentieel. Tevens hebben wij oog voor onderpresteerders; wij zijn alert. Onderpresteren ontstaat door intellectuele ondervoeding, dus wij bieden zo snel mogelijk een ondersteunend programma.

De talentcoaches volgen scholing binnen Trinamiek en bij het LICH (Landelijk Informatie Centrum Hoogbegaafdheid.) www.lich.nl. Ook de andere leerkrachten worden hierin meegenomen en hebben bijvoorbeeld al een webinar gevolgd van het LICH. Wij werken zoveel mogelijk volgens deze richtlijnen.

3. Signaleren

In de praktijk zal het niet mogelijk zijn om bij alle vermoedelijk begaafde kinderen een intelligentietest af te nemen. Om deze reden is het belangrijk om bekend te zijn met de ontwikkelingskenmerken van hoogbegaafde kinderen. Zo kunnen wij signaleren door observatie. We gebruiken [deze lijst](#) met kenmerken als handvat voor zowel vragen aan ouders als voor de observaties in de klas.

Zoals in het [stroomschema](#) van onze zorgcyclus beschreven is, worden ook kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong direct in beeld gebracht (fase 0 en 1). Dit houdt in:

- In de kleuterperiode wordt een intakegesprek met ouders gevoerd om observaties van zowel de leerkracht als ouders te bespreken.

- De [DHH](#) (Digitaal Handelingsprotocol Hoogbegaafdheid) wordt door de leerkracht ingevuld binnen vier tot zes weken na binnenkomst kleuters. In groep 3 en 5 wordt de DHH opnieuw ingevuld. De screeningslijst van het DHH bevat vragen over opvallende prestaties, vragen, interesses, opmerkingen en taalgebruik van een leerling. Scores op Signaleringsniveau en Diagnostiek niveau worden besproken met ouders, IB - er, leerkracht, en talentcoach. Dit is fase 1 in het [stroomschema](#), waarin we samen een beter beeld proberen te krijgen van de onderwijsbehoefte van de leerling en een passend aanbod gaan realiseren (zie versnellen, verrijken, compacten en eventueel extra werk voor in de klas).
- Kinderen maken als vierjarige, binnen vier tot zes weken na binnenkomst op school, een tekening. Opvallendheden worden besproken met ouders en kunnen een eerste observatie zijn binnen de signalering van kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong.
- Cito-scores en methodetoetsen worden gedurende het jaar geanalyseerd (fase 0). Opvallende scores (hoge scores of afwijkende scores ten opzichte van de verwachtingen van ouders en leerkracht) kunnen tevens aanwijzingen zijn voor (hoog)begaafdheid.
- Intuïtie leerkracht en ouders.
- Informatie vanuit peuterspeelzaal en intake formulier.
- Leerkrachten hebben aandacht voor onderpresteren. (Hoog)begaafde kinderen kunnen zich snel aanpassen aan klasgenoten, waardoor hun vaardigheden minder zichtbaar zijn en gerichte observatie en gesprekken met ouders noodzakelijk zijn.
- Eventueel een IQ score van 130 of meer. Een intelligentieonderzoek kan overwogen worden door school en/of ouders en op meerdere momenten in het ondersteuningsproces (in fase 0,1,2 of 3 in het [stroomschema](#)).

4. Begeleiding

Na conclusie van (hoog)begaafdheid na het signaleren gaan we versnellen, verrijken en compacten. Dit is fase 1 in het stroomschema. Het plan van aanpak is afhankelijk van individuele behoeften van een leerling. De evaluatie van het effect van de aanpassing van de

lesstof en van de begeleiding wordt gemeten op basis van toetsresultaten, gesprekken met de leerling en de indruk van de leerkracht en ouders.

4.1 Versnellen

Versnellen houdt in dat de leerling een jaargroep overslaat. Dit is op De Opstap mogelijk na zorgvuldige afweging van de resultaten, gesprekken met ouders, ib-er, leerkracht, talentcoach en eventueel psycholoog of orthopedagoog (na IQ onderzoek). Het voordeel van versnellen is dat de leerling zowel op cognitief en sociaal emotioneel gebied aansluiting kan vinden bij groepsgenoten.

4.2 Verrijken

Verrijken bestaat uit extra uitdagend verdiepingsmateriaal, behorend bij rekenen, taal, spelling en/of creatieve opdrachten. Voor sommige, zeer taalgevoelige kinderen, is het mogelijk om Chinese les aan te bieden.

4.3 Compacten

Compacten bestaat uit het compacter maken van de lesstof, zo min mogelijk herhaling. Bv alleen de moeilijkste opgaven maken bij rekenen. De leerkracht besteedt tijd en aandacht aan verrijken en compacten.

4.4 De plusklas

De plusklas bestaat uit een kleine groep leerlingen onder leiding van de talentcoach en komt één keer per week bij elkaar. De leerlingen komen uit verschillende groepen. De leerling wordt geplaatst in een plusklas na analyse van resultaten, gesprekken met ouders, leerkrachten, IB-er en talentcoach, een Diagnostiek score op de DHH en/of een IQ score van 130 of meer. Wij komen tegemoet aan de behoefte van deze kinderen door nog meer uitdaging te bieden, en eventueel onderpresteren indien mogelijk te verhelpen of voorkomen. Ook leren ze samenwerken met kinderen uit andere groepen en aan andere taken te werken dan gebruikelijk is in de groep. We besteden aandacht aan leren leren, individuele leerdoelen, zelfbeeld, motivatie, denkprocessen, mindset, samenwerken en reflectie. In allerlei opdrachten komen deze vaardigheden aan de orde: spel, dilemma's, filosoferen, creatieve opdrachten, werkstukken enz.

De deelname aan de plusklas wordt per periode geëvalueerd. In deze tijd kunnen de leerkracht en de begeleider bepalen of de plusklas de meest geschikte plek is om te voldoen aan de onderwijsbehoeften van de leerling.

Ook bestaat er de mogelijkheid om opdrachten aan te bieden, die in de klas afgemaakt kunnen worden. De kinderen kunnen na verrijken en compacten bv aan "Kant en klaar plus" werken.

4.5 Peergroep

In elk leerjaar worden 2 kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong gekoppeld aan 2 kinderen die profijt hebben van de uitdagende benadering van opdrachten. In deze samenstelling werken de kinderen ongeveer een uur per week samen aan opdrachten (methode- of verrijkingsopdrachten). Het doel is kennis leren overdragen, samen leren werken en uitgedaagd worden.

5. Gerichtere begeleiding

Ondanks dat er geïnvesteerd wordt in een passend aanbod, kan er tijdens het proces van signaleren en begeleiden geconstateerd worden dat er behoefte is aan gerichtere begeleiding. Er kunnen hulpvragen ontstaan vanuit ouders en/of de school, omdat er bijvoorbeeld leer- en/of sociaal-emotionele problemen op de voorgrond treden. Dit is fase 3 in het stroomschema. Samen met ouders, de leerkracht, de intern begeleider, talentcoach en eventueel andere betrokkenen wordt gekeken wat de beste manier is om de hulpvraag te beantwoorden en/of het aanbod aan te passen of te veranderen. Overwogen kan worden om het aanbod te intensiveren of om een leerling aan te melden voor (breder) psychologisch onderzoek. Om de aanpak te evalueren, staan het welbevinden en de leerontwikkeling van het kind centraal.

6. Ouders

Zoals in bovenstaande uitleg is beschreven worden ouders intensief betrokken bij het observeren, signaleren en de keuze voor het begeleiden van (hoog)begaafde kinderen. De zorgcyclus van onze school wordt uitgelegd in het [stroomschema](#). Al in fase 0 en 1 worden kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong in beeld gebracht door observaties en informatie van ouders en leerkrachten. De gezamenlijk gekozen aanpak wordt regelmatig geëvalueerd. Wanneer er veranderingen optreden in het begeleidingstraject worden ouders hierin betrokken.

7. Materialen

Projectenballade kleuters

<https://docplayer.nl/26054400-Projectenballade-kleuters-werken-aan-denkvaardigheden-in-d-e-kleuterklas-thema-planten-minka-dumont.html>

Kant en Klaar plus

www.schoolsupport.nl

Rekentijgers

<https://www.zwijzen.nl/lesmethodes/rekentijger/>

Rekenpanda's

<https://www.educatheek.nl/rekenpanda>

D-versie nieuwsbegrip

<https://www.schoolmaterialen.nl/meer-en-hoogbegaafdheid/rekenen/kien-rekenen>

Kien

<https://www.schoolmaterialen.nl/meer-en-hoogbegaafdheid/rekenen/kien-rekenen>

Taxonomie van Bloom

<https://talentstimuleren.nl/thema/stimulerend-signaleren/rijke-leeractiviteiten/bloom>

Denksleutels

<https://talentstimuleren.nl/?file=4640&m=1447259021&action=file.download>

Denkstrategieën Bloom

<https://talentstimuleren.nl/thema/stimulerend-signaleren/rijke-leeractiviteiten/bloom>

Pienter

<https://www.eduforce.nl/pienter-deel-1-opdrachtkaarten-voor-kleuters.html>

Kant en klaar plus

<https://www.onderwijsdatabank.nl/67641/kant-en-klaar-plus/>

Wijzer in executieve functies (WIEF)

<https://zienindeklas.nl/documenten/>

Denkwerk

<https://www.schoolmaterialen.nl/meer-en-hoogbegaafdheid/denkwerk/informatieverwerking-allerlei>

Pluswerk uit methodes (rekenen, taal enz).

Allerlei ideeën voor plusklas opdrachten.